

ژەنيارى يەك بوون

هەقائ سەيد جەسەن

۲۰۰۶ - ۱۰ - ۵

تارى كەمانجەكەت نالەى سروشتى زامە قوولەكانى ئەنقال و ھەرەسى ژيارى سەردەمى زيانو بومەلەرزەو شالاولى گەنكاوۋەكانى نوگرەسەلمان و ەرعەر بوو. لەرەى ژيانى دەنگت ناھى سىنەى داىكانى نىو دلى ئازارو ەمەگىنەكانى بى سەرووشوئىنى و تۈنەوۋەى جەستە و ەست بوو. ئا ئىوۋبوون بەم ئامرازە ساكارانە، شاكارىكتان ەئنايىە بوون، بەسروەى خۆشگوزەرى پىر لە ەورازوو نىئوى شەپۆلى دەنگەكان بەھيورى، چاۋە چكۆلە ئاۋكردوۋەكانى شىخى سىپىەوۋە جاننا سوكوو ساكارە جىماوۋەكەى لەدەستە خوئناوۋەكانى ەس ەسىكى شوئىنھەلگرىدا ەلفراندوو سەركىشى كرد بۇ تروپكى نەمرى، ئا لەوچ لەسەر دوایىن كاژىر، لە ساىەبانى ئەشكەوتەكەى جاسەنە لەنگەرى گرتوو گىرساىەو، ساباتى سۆزىكى راستەقىنە بوو، ئەوئىنىكى رەوا بوو، راستىيەكى بى ئارايشت لە پەيف و دەنگ و رەنگ و ئامراز و كارى روون و رەوان بوو، وەك ئاۋىكى سازگارى ەلپژاۋ، نەخسى خۆى پەرتكرد بۇ سەر دلۆ زارى ەمووان. ئەمرو كەس لە نەئىنى ئاۋىتەبوونى ساكەكەى شىخ و ئامرازى ژەنيارىكى بە ئەمەك سەرسام نابى، وەك گروگالى منالى سەربىشكە، وەك پاتەھەورى سىپى بان قەلاۋ مزگەفتەكانى شار، لەشىۋەى بالە شوشەيىەكانى بىچوۋە مەلى زاخراۋ، تەنك و رۆنەو ەلمى چاۋ تىاياندا سەردەكات. ئەوان بەئادەتتە نەگرتبوو پاساۋ بۇ رەسەنايەتى بەئىننەو، بەلكو بىزاف و دەنگىيان كرد بە بەلگە بۇ ەرمەن و خۇراگرى. لە تەمتومانى چاخى فۇندەمىتال و نەژادپەرسىتدا، لەژىر جەزەبەو رۆچوونى شمشىررەكەى ەجج و ئەبول موھەلھەلدا، زام ئەگەيشتەوۋە زامىكى تر، گەلاكان چىتر لاسكى شكاۋى داربەرۋوۋەكانىان سەنگبار نەكرد، ميو خۆى لەگەرشك نەبان كردوۋ لەسەر خاكا ەلکش، شاپەرى كەوۋە سىپىەكانى گەرميان و كوئىستانم، لەبەر بارانى نەفتاۋى، دوۋكەلى شەرە گلاۋەكان سىپىتتەن داشۇرايەوۋە رەش ەلگەران، لەمرو بەدواۋە كەس وئلى شتە سەيرو سەمەرەكان نابى لە ناخى ولاتى شاخ و كەو و تافگە، ولاتىك ەلئوۋ بازەكانى گشتى كۆرەو قەشمەرى نىو كۆرى گەشتىيارو قۆشمەبازانى رى بوو، كەوۋەكان تەنھا لەسەر پىلۋى چاۋە شىلوۋەكانىانا سىپىتى دەبىندرا. دورى نىوان بون و نەبون، بە تويىسكەى گولەى گىردار دەبىورا، سەرسامى لەم جىھانە بوەلەو بىدەنگ و بى گويچكەيىە، دەبوو بە فرۆى فرمىسكىكى خەستوۋ نەخسى لەسەر تەوئلى شاخو رىچكەى رووبار ەلئەچنى و سەرى بۇ نىو دىرۆكى چەمى دوۋناۋان شۇردەكردەو، زەمانى بوو وەكچۆن ەست بە نان و ئاۋ دەكرا، بە بارستايى و سەنگى ئەوان ترسىكى ساكار لە مەرگ و نەمان ەستى پىدەكرا، تەقەلا و كۆشش بەھىۋاشىيەكى بىئەنداز، لەوۋەستانا ەراسان بووبوو و نەيدەتۋانى سەربكاتە نىو گشت كوختو كەوئلىكى شار و دى و پەيامى بەندى ھاوسۆزى لەناخيانا جىھىلى و سەرىپەناى ئەندىشەو بىر شەتەك داتوو چرۆى ھىوا، وەك مەشخەلان تىاياندا زىندوۋكاتەو، ئەوسا لەنىو جەنجالى ەموو ناتەواۋىيەكانى ژيان، لە ەموو شارا تەنھا پورە نەعم خاۋەنى پىنج كورى پىشمەرگە بوو، لە لاپەنكى بىدەنگترىن كونجى مائەكەيدا ەمىشە دەستى لەسەر مىلى رادىۋ بچكۆلەكەى ەلئەدەگرت، جارىك سەبارەت بە پەيفى بادىنى راگەياندەنەكانى شاخ و گوتارى ئەو سىياسەتمەدارانەى كە ژيان و شۇرپىيان بە كىشە ەمرگرتبوو وئلى كردنەوۋەى گرى ئەندىشەيىەكان بوون، لەدواى قەناعەتدا دەگەران تا ەراسانى و ئالودەگى لە گىانى خۇيانا سركەن، تۆپەلى قسەى پرلەزاراۋەى فەلسەفەى سىياسى و كۆمەلايەتى، لەدەميانا ەلئەدەرژا، بەبى كورداندن و سۆرمانجاندن دەيان بىژاند، پورچ ھاتەقسەو بەتەوسەو بە دايكى كۆفانى دەوت (ئەمرو گويىم لە بەشى ەرەبىيەكەش گرت بەخاۋا بەفەسىحى قسەيان دەكرد، قلقەى لىتتىگەيشتم). ئەوئىش لە ساكارە مەزەنەكان بوو وەك ئاۋ و خاك و خۇر، دەيزانى كورەكانى لەژىر

كارىگەرى دېرە شىعەرىكى پەتى و ساكارى بىكەسدا بوون بە شىركۆو دەستېرېژيان لە شاكانى مىسر و بىزەنتەو فەرەنگىش دەکرد بەبى سەنگرانەو دەوودلى، هېشتا تۆمارى زەپتەكانى ھەلەبجەيان نەدېبوو، پۈتۈنۈ بىجامەى خەتخەتى منالە مردووەكەى سەر سەكۆى دراوسىكەى عومەرى خاوەريان نەكەوتبوو بەرچا، تەنھا گوئيان سىخناخى سازى ئاھەنگى پى لەمپەرۈو زىندەگانى ژەنىاربوو كەلە تارو ژىكانيا لەنىو دەريايەك تەشۈيش دەرباز دەبوو و رەواىى بون و مانەوہى ژيارى تىادا ھەلدەفرا، دەبىسترا، سەداى ژەنىار دەگەيشتە ھەموو مال، بۆيە پورە نەعیم و كورەكانى پېشمەرگە بوون. ئەوہ يەكەم جاربوو وەكەكىمان لە ترس و ئازارو مەينەتە خواکردو مروڤكردەكان كۆرد نەبوو، لەھىچ شتىكا يەكمان پېنەگىرا، تەنھا لە ھونەرا نەبى و ئەویش لەبوونا بېھاوتايەو بەرپېنەگىراوہو يەكپى تىكەل بە نەبى دى دەبى. بەبى بوونى سازى ھونەر، شار لەخىوہتا و منال لەتېرکەو قالى و پىخەف و قۆرى لەسەر پىشتى بارگىندا شتەكدرابى، بەئاوارەبى لە پىدەشتو جيا ھىچ ئەم ژينە تامى نىيە، زاراوہ خولقى خۆتېھەلخستنو رېنوئىنى نىو ھەلبەستو لوكو ھۆرەو ھەيرانى نىيە. لەسازانى ژىنوارى ھونەرا لەگەل مرق، دۆ دۆزە، رى رىبازوو رەوتە، مى مانوو مافى مېينەو منالە، فا فرەبى و فېرېبوون و فەرمانرەواىى خاكو ولاتە، سو سۆماى چاوە، سوئى دووربى و سفتى داپرژانى ئەسرىنى يەكترنەبىنين و داپرانە، لا لاىردنى لاشەروو لاپى پى ھەلەتو پى غەلەتى نىو شارو شاخە. لەوانەكانى بەراىى ژيانا دەركەوت، يەك بوون ھونەرە، يەكبوون پەيقە، يەكبوون مانە، يەكبوون ژيارە، يەكبوون لە ھونەرانەبى لەھىچ حىزبوو كارگەو مەزرايەكدا بەرھەم نايى.

پورە نەعیم: دايكى پىنج پىشمەرگەى شەھىدى سەنگەرە، بەداخەوہ لە ھەلومەرجى شەرى ناوہخۆ سەرىنايەوہ لەشارى كۆيە، ھەلومەرجى ئەوسا رىگەى نەدا رېورەسى شايستەى بۆ بگىردى، تەرمى بىرۆزى ھەر بەو لاپى دوورە چاوو بزرو خۆلانەدا براىەوہ دىيەكەى خۆى كە تەرمى كورەكانى پىادا چوبو لەسەردەمى دەسەلاتى بەعسىيەكاندا. ئىستا گلکۆى ئەم سەربازە ونە لە ئارامگەى دواىى (گردەازەبان) دەشتى ھەوليرە.

سەمەد سەيد عەزىز، لە سەرەتايى ھەلگىرسانى شەرى رېژىمى شقىنى بەغدا، لە سالى 75، شەھىدكرا.

ئەحمەد سەيد عەزىز، ناسراو بە قوتە پىنو، پ م شۆرشى نوو.

نەجات سەيد عەزىز، ناسراو بە دارا، پ م شۆرشى نوو.

تەيب سەيد عەزىز، ناسراو بە سەرباز، پ م شۆرشى نوو.

سامان سەيد عەزىز، پ م شۆرشى نوو.

گەرەشك: كۆلكەدارىكى سەر دووليقانەبىيە، دەخرىتە بەر قەدو لى درەختى بەردار، تا نەشكىتەوہ. ئەم زاراوہبىيە لەنىو كشتيارانى ناوچەى خۆشناوہتى دىتە گوئىن.